

Svanemerking av
Bil- og båtpleiemidler
Forslag til versjon 5
Kriteriedokument for miljømerking
17. oktober 2011

Nordisk Miljømerking

Nordisk Ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanen. Nedenstående organisasjoner/foretak driver Svanemerkingen på oppdrag av respektive lands regjering.

For mer informasjon se web sidene :

Finland:

SFS-Miljømerkning
Pb 116
FI-00241 HELSINGFORS
Tel: +358 9 1499 331
Fax: +358 9 1499 3320
www.ecolabel.fi
joutsen@sfs.fi

Danmark:

Miljømærkesekretariatet
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Miljømerking
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
audurj@ust.is

Sverige:

SIS Miljømerkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.ecolabel.se
svanen@ecolabel.se

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring.

Sitat kan benyttes hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Dette er et originaldokumentet på norsk. Ved eventuelle uklarheter er det originaldokumentet som gjelder.

Svanemerking av bil- og båtpleiemidler

013/Versjon 5, Høringsforslag oktober 2011

Hva er et Svanemerket bil- og båtpleiemiddel?	1
Hvorfor velge Svanemerking?	1
Hva kan Svanemerkes?	1
Hvordan søker man?	2
Hva kreves for å bli Svanemerket?	3
1 Miljøkrav	4
1.1 Generelle krav (gjelder alle produkttyper).....	4
1.2 Spesifikke krav (gjelder ikke skylervæsker).....	10
1.3 Spesifikke krav til skylervæsker	12
1.4 Emballasje og forbrukerinformasjon	13
1.5 Funksjon (gjelder ikke skylervæsker)	
2 Kvalitets- og myndighetskrav	13
Markedsføring	14
Svanemerkets utforming	15
Etterkontroll.....	15
Hvor lenge gjelder lisensen	15

Bilag

1	Konvertering av krav til CLP-forordning
2	Beskrivelse av produktet
3	Modellresept
4	Erklæringer fra produsent
5	Erklæringer fra råvareleverandør/produsent
6	Erklæringer fra parfymeleverandør/produsent
7	Beregning av flyktige organiske stoffer
8	Fargestoffer i profesjonelle produkter
9	Effektivitet – funksjonstest
10	Effektivitet – brukertest
11	Effektivitet – skylervæske
12	Markedsføring av Svanemerkede bil- og båtpleiemidler
13	Analyser og kontroll

Hva er et Svanemerket bil- og båtpleiemiddel?

Et Svanemerket bil- eller båtpleiemiddel inneholder stoffer som påvirker miljøet så lite som mulig, og det stilles strenge helse- og miljøkrav til de kjemikalier som inngår i produktene.

Bil- og båtpleiemidler vil etter bruk ledes ut i vannmiljøet. Egenskaper som biologisk nedbrytbarhet, bioakkumulerbarhet og giftighet overfor vannlevende organismer er derfor viktige miljøparametre for alle innholdsstoffer.

Miljøpåvirkningen er avhengig av hvordan og hvor produktene brukes, og om produktene brukes av private kunder eller i profesjonelle bilvaskeanlegg. Derfor er det stilt noen ulike krav til profesjonelle produkter og produkter til privatmarkedet. Det er også krav om at brukere skal informeres om best mulig måte å vaske sin bil eller båt på, f.eks. gjennom dosering eller valg av vaskeplass. I tillegg er det også krav til type emballasje.

Det er viktig at et Svanemerket bil- eller båtpleiemiddel er like bra eller bedre enn andre konkurrerende produkter, og derfor stilles det krav til produktenes funksjon.

Hvorfor velge Svanemerking?

- Bil- eller båtpleiemiddelet kan markedsføres med varemerket Svanen. Svanemerket har stor troverdighet og er godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en kostnadseffektivt og enkelt måte for produsenten å kommunisere sitt miljøarbeide og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- Et mer miljøtilpasset produkt forbereder produsenten på fremtidens miljøkrav.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke spørsmålsstillinger. Svanemerking kan ses som en guide til dette arbeidet.
- Svanemerking stiller ikke bare krav til miljø og helse, men også kvalitetskrav fordi miljø og kvalitet som oftest går hånd i hånd. Det betyr at en svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan Svanemerkes?

Bil- og båtpleiemidler som har en rengjørende effekt (f.eks. avfettingsmidler, shampo og spylevesker) og/eller polerende funksjon (f.eks. voks og poleringsmidler) for pleie av biler og båter kan svanemerkes.

Kriteriene omfatter ikke rengjørende/polerende produkter med hovedvekt på andre bruksområder enn bil- og båtpleie.

Avrenningsmidler, skyllemidler, spolvoks, kombivoks for automatisk bilvask kan kun Svanemerkes dersom de inngår i et system sammen med andre svanemerkede rengjørende eller polerende produkter for automatvask. Samtlige produkter i systemet/serien må være miljømerkede.

System betyr i denne sammenheng flere produkter som er beregnet til å anvendes sammen i bilvasken.

Både konsumentprodukter og produkter til profesjonelt bruk kan Svanemerkes. Konsumentprodukter brukes av den enkelte bil- eller båteier, mens profesjonelle produkter brukes kommersielt og/eller yrkesmessig.

Spesialprodukter som rustbeskyttelsesmidler, borttagningsmidler for påvekst på båtunner, båtbunnfarger, treolje og redskap for mekanisk rengjøring (f.eks. vaskesvamper, børster, duker eller tilsvarende) kan ikke miljømerkes i henhold til disse kravene.

Hvordan søker man?

Produsenter, importører og forhandlere av bil- og båtpleiemidler kan søke om lisens.

Hvert krav er markert med bokstaven K (for krav) samt ett nummer. Alle relevante krav skal oppfylles for å kunne få lisens.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finnes også forskjellige symboler som gjør arbeidet lettere. Symbolene er:

- Send inn dokumentasjon.
- Kravet kontrolleres på stedet.
- Send med rutine i miljø- og kvalitetssikringen.

Søknad

Søknaden sendes til Nordisk Miljømerking i det landet bil- eller båtpleiemiddelet produseres, eller skal selges, se adresser på side 2. Søknaden består av en søknadsblankett og dokumentasjon som viser at kravene oppfylles (finnes spesifisert i kravene).

Mer informasjon og hjelp ved søknad kan fås på de respektive lands hjemmesider.

Salg i andre nordiske land

Hvis lisensen registreres i andre nordiske land gis muligheten for å bruke Svanemerket på et større marked. Da må følgende sendes inn til Nordisk Miljømerking.

- Skjema for salt i aktuelt land
- Bruksanvisning på aktuelt språk
- Eventuell dokumentasjon som viser oppfyllelse av nasjonal lovgivning
- Dokumentasjon som viser hvilket system for gjenvinning produsenten/importøren/forhandleren har tenkt å delta i.

Registreringen er kostnadsfri, men årsavgifter må betales i henhold til respektive lands avgiftsregler.

Kostnader

En søknadsavgift betales i forbindelse med at bedriften søker lisens. I tillegg til det kommer en årsavgift basert på omsetningen til de Svanemerkede bil- og båtpleiemidlene.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se adresser på side 2.

Hva kreves for å bli Svanemerket?

For å få et bil- eller båtpleiemiddel Svanemerket må alle relevante krav oppfylles.

- 1) Kapittel 1 - Helse- og miljøkrav
  - a) Generelle krav (gjelder alle produkttyper) 1.1
  - b) Spesifikke krav (gjelder ikke skylervæsker) 1.2
  - c) Spesifikke krav til skylervæsker 1.3
  - d) Emballasje og forbrukerinformasjon 1.4
  - e) Funksjon 1.5
- 2) Kapittel 2 – Kvalitets- og myndighetskrav

Miljøkrav

Kravene i kapittel 1.1 gjelder samtlige inngående stoffer i alle typer produkter med mindre annet er angitt. I kapittel 1.2 er det spesifikke krav til inngående stoffer.

Som inngående stoffer regnes, med mindre annet er nevnt, alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (f.eks. konserveringsmidler eller stabilisatorer) i råvarene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjon. Som forurensning regnes rester fra råvareproduksjonen som inngår i det ferdige produktet i konsentrasjon under 100 ppm (0,0100 vekt%, 100 mg/kg), men ikke stoffer som er tilsatt en råvare eller et produkt bevisst og med et formål, uansett mengde. Forurensninger på råvarenivå i konsentrasjoner over 1,0% i råvaren regnes som inngående stoffer. Kjente fraspaltningsprodukter av inngående stoffer, regnes også som inngående.

1.1 Generelle krav (gjelder alle produkttyper)

K1 Beskrivelse av produktet

Søkeren skal gi detaljerte opplysninger om de produkter som ønskes Svanemerket, der følgende skal oppgis:

- Om produktene er beregnet til forbrukere og/eller profesjonell bruk
- Teknisk beskrivelse av produktene og hva produktene kan anvendes til (f.eks. til automatvask, kombivask eller manuell vask)
- Om produktet/produktssystemet brukes til personbilvask, båtvaske etc
- Om produktet er et superkonsentrat (*Superkonsentrater inneholder ikke vann*).

Redegjørelse i henhold til bilag 2.

K2 Resept

Fullstendig resept for produktet skal sendes til Nordisk Miljømerking. Resepten skal inneholde handelsnavn, entydig kjemisk navn, funksjon, helse- og miljøklassifisering, mengde, CAS-nummer og DID-nummer for hvert inngående stoff. Aktivt innhold i råvaren skal også angis.

En modellresept ligger i bilag 3.

DID-nummer er nummer for ingrediensen på DID-listen (siste versjon ble vedtatt i januar 2007), som anvendes ved beregning av kjemikaliekrav. DID-listen kan fås fra Nordisk Miljømerking, se adresser på side 2.

DID-liste: "Detergent Ingredient Database"-liste. Se bilag 11 for nærmere beskrivelse.

Fullstendig resept i henhold til kravet og modellrespet i bilag 3, og sikkerhetsdatablad/produkt-datablad for produktet og hvert inngående stoff i henhold til direktiv 2001/58/EEC.

K3 Klassifisering av produktet

Produkter som skal miljømerkes skal ikke være klassifisert som angitt i tabell K3 i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer.

Krav til klassifisering av superkonsentrater, se K4.

Tabell K3 Klassifisering av produktet

Klassifisering	Faresymbol og R-setning iht 67/548/EEC	CLP-forordning 1272/2008
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, R59	Akutt 1: H400 Kronisk 1, 2: H410, H411 Ozon: EUH 059
	R52/53, R52, R53	Kronisk 3, 4: H412, H413
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt 1, 2: H330, H310, H300 STOT SE 1: H370
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt 2, 3: H301, H311, H330, H331 STOT SE 1: H370 STOT RE 1: H372
Helseskadelig	Xn med R20, R21, R22, R68, R48 og R65	Akutt toks 5: H332, H312, H302 STOT SE 2: H371 STOT RE 2: H373 Asp Toks 1: H304
Allergifremkallende	Xn med R42 eller Xi med R43	Resp. Sens. 1: H334 Skin Sens. 1: H317
Etsende	C med R34 og R35	Skin korr. 1B: H314 Skin korr. 1A: H314
Eksplodiv	E med R2 og R3	No direct translation possible
Ekstremt brannfarlig	Fx med R12	H224 eller H242
Meget brannfarlig	F med R11, R15 og R17	No direct translation possible. Se tabell.

Unntak fra klassifisering:

- Spylervæsker kan være klassifisert R11 (Meget brannfarlig) / H224 (Ekstremt brannfarlig væske og damp) og H225 (Meget brannfarlig væske og damp)
- Produkter til profesjonell bruk kan være klassifisert:
  - R22 (Farlig ved svelging) / H302 (Farlig ved svelging)
  - R34 (Etsende) / H314 (Gir alvorlige etseskader på hud og øyne)
  - R65 (Farlig: Kan gi lungeskade ved svelging) / H304 (Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene)

Redegjørelse i henhold til bilag 4. Etikett og datablad for produktet. Datablad for samtlige inngående stoffer

K4 Superkonsentrater

Superkonsentrater til profesjonelt bruk får ikke være klassifisert Miljøfarlig.

Superkonsentrater må oppfylle alle krav til klassifisering i K3 i bruksform (dvs fortynnet produkt klart til bruk).

Emballasjen til superkonsentrater skal være utformet slik at brukeren ikke risikerer å komme i kontakt med produktet. For superkonsentratet skal det være utarbeidet en teknisk beskrivelse og bruksanvisning hvor det beskrives hvordan brukeren unngår kontakt med produktet.

Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5

Oktober 2011

- ☒ Erklæring fra produsent iht bilag 4, erklæring fra råvareleverandør iht bilag 5 samt sikkerhetsdatablad iht direktiv 2001/58/EEC for samtlige inngående stoffer (K2).
Redegjørelse fra produsent vedrørende emballasjens utforming, samt teknisk beskrivelse og bruksanvisning med beskrivelse av hvordan brukeren unngår kontakt med produktet.

K5 Miljøfarlige stoffer

Ingen av de inngående stoffer med følgende fareklassifiseringer må inngå i produktet i mengder som overskrider angitte grenser ved maksimal anbefalt dosering (kan produktet brukes som ufortynnet, må dette regnes som maksimal anbefalt dose):

$$100 * C_{R50/53} + 10 * C_{R51/53} + C_{R52/53} < 1,5 \text{ g/l bruksoppløsning}$$

$$100 * C_{H410} + 10 * C_{H411} + C_{H412} < 1,5 \text{ g/l bruksoppløsning}$$

$$C_{R50} \leq 1,2 \text{ g/l bruksoppløsning}$$

Såfremt det ikke finnes data om miljøfarlighet, anses stoffet for miljøfarlig R50/53 alternativt H410.

For superkonsentrater beregnes tillatt mengde ut i fra superkonsentrat i bruksform (fortynnet produkt klart til bruk).

Se bilag 13 for testmetoder.

- ☒ Erklæring fra produsent (bilag 4), erklæring fra råvareprodusent/-leverandør (bilag 5), sikkerhetsdatablader iht direktiv 2001/58/EEC for samtlige inngående stoffer samt beregning av mengden av miljøfareklassifiserte stoffer i produktet.

K6 Allergifremkallende stoffer

Konsentrasjonen av inngående stoffer klassifisert med følgende risikosetninger/faresetninger R42/H334 og/eller R43/H317 og/eller kombinasjoner av R-setningene må samlet ikke overstige 0,10%.

Profesjonelle produkter til automatiske vaskeanlegg er unntatt dersom emballasjen er utformet slik at brukeren ikke risikerer å komme i kontakt med produktet.

- ☒ Erklæring fra produsent iht bilag 4, erklæring fra råvareprodusent/-leverandør iht bilag 5 samt sikkerhetsdatablad iht direktiv 2001/58/EEC for samtlige inngående stoffer (K2).
Profesjonelle produkter, som skal unntas fra kravet, skal fremsende dokumentasjon for emballasjeutforming som viser at brukere ikke risikerer å komme i kontakt med produktet.

K7 CMR stoffer

Ingen af de inngående stoffer skal være klassifisert kreftfremkallende, mutagene eller reproduksjonstoksiske (CMR) med følgende risikosetninger/faresetninger:

R40/H351	R60/H60F	R64/H362
R45/H350	R61/H360D	R68/H341
R46/H340	R62/H361f	
R49/H350i	R63/H361d	

Kombinasjoner av R-setningene samt kombinasjonene H360FD, H361fd, H360Fd.

Kravet gjelder også for stoffer, som kan avspalte stoffer med ovennevnte klassifiseringer.

NTA som forekommer i produktet som en urenhet i kompleksdannere er unntatt fra kravet. Konsentrasjonen av NTA må da ikke overstige 0,010 % i produktet.

- Erklæring fra produsent av bil- eller båtpleiemiddelet iht bilag 4, erklæring fra råvareprodusent/-leverandør iht bilag 5 samt sikkerhetsdatablad iht direktiv 2001/58/EEC for samtlige inngående stoffer (K2).

K8 Nanomaterialer/- partikler

Nanomaterialer/nanopartikler/nanofiber (som nanometaller, nanomineraler, rene nanokarbonforbindelser og/eller nanofluorforbindelser) skal ikke aktivt tilsettes kjemiske produkter, med mindre det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon for at de ikke vil medføre miljø- og helseproblemer.

Nanopartikler regnes her som mikroskopiske partikler, hvor minst en av dimensjonene er mindre enn 100 nm. Nanometaller er for eksempel nanosølv, nanogull og nanokobber.

- Erklæring fra produsent iht til bilag 4 og erklæring fra råvareprodusent/-leverandører i henhold til bilag 5.

K9 Organiske stoffer, nedbrytbarhet

Samtlige organiske stoffer og deres nedbrytningsprodukter skal være lett aerobt nedbrytbare i henhold til OECD guidelines nr 301 A-F eller annen tilsvarende metode (tensider er unntatt fra krav til 10-dagers vinduet).

Tensider skal i tillegg være anaerobt nedbrytbare i henhold til ISO 11734 eller annen tilsvarende metode.

Følgende forbindelser er unntatt fra kravet om nedbrytbarhet:

- ikke-klorerte polymerer
- ikke-klorerte naturlige og syntetiske vokser
- konserveringsmidler
- iminodisuccinat
- parfymmer (se eget krav i K11, K12 og K13)
- fargestoffer i spylervæsker
- fargestoffer i profesjonelle produkter (se eget krav i K18)
- denatureringsmiddel i etanol

Se bilag 13 for testemetoder.

- Nedbrytbarheten for samtlige organiske stoffer i bil- eller båtpleiemiddelet skal dokumenteres ved henvisning til DID listen. Hvis stoffet ikke finnes på DID listen skal det fremvises annen dokumentasjon i henhold til avsnitt om nedbrytbarhet (bilag 13).

K10 Stoffer som ikke får inngå i produktet

Følgende stoffer får ikke inngå i produktet:

- halogenerte og/eller aromatiske løsningsmidler
- organiske klorforbindelser og reaktivt klor
- fargestoffer i ikke-profesjonelle produkter (gjelder ikke spylervæsker)
- PBT-stoffer (persistente, bioakkumulerbare og toksiske stoffer)
- vPvB-stoffer (veldig persistente og veldig bioakkumulerbare stoffer)

- stoffer som vurderes å være hormonforstyrrende, kategori I eller II, iht EUs rapporter om hormonforstyrrende stoffer
(http://ec.europa.eu/environment/endocrine/strategy/substances_en.htm)
- lineære alkylbensensulfonater (LAS)
- alkylfenoletoksilater (APEO) og alkylfenolderivater (APD)
- kvarternære ammoniumforbindelser, som ikke er lett nedbrytbare
- benzalkoniumklorid
- silikon og siloxaner
- EDTA, DTPA
- perfluorinerte og polyfluorinerte alkylerte forbindelser (PFAS)

☒ Erklæring om at kravet oppfylles i henhold til bilag 4.

K11 Parfumer - IFRA

Bruk av parfumer skal følge IFRA's retningslinjer.

IFRA's (International Fragrance Association) guidelines finnes på www.ifraorg.org/guidelines.asp

☒ Erklæring fra produsent av bil-båtpleiemiddelet iht bilag 4 og erklæring fra parfymeprodusenten at parfymen er håndtert i henhold til IFRA's anbefalinger, se bilag 6.

K12 Moskusforbindelser

Moskusforbindelser og polysykliske moskusforbindelser får ikke inngå i bil- eller båtpleiemidler. Dette omfatter blant annet følgende stoffer:

Forbindelse	CAS-nummer
Moskusxylen	81-15-2
Moskusambrette	83-66-9
Mosken	116-66-5
Moskustibetin	145-39-1
Moskusketon	81-14-1
HHCB	114109-62-5, 114109-63-6, 1222-05-5, 78448-48-3 og 78448-49-4
AHTN	1506-02-1 og 21145-77-7

☒ Erklæring fra produsenten av bil- eller båtpleiemiddelet i henhold til bilag 4 og erklæring fra parfymeprodusenten i henhold til bilag 6.

K13 Allergifremkallende parfymestoffer

Følgende allergifremkallende parfymestoffer får ikke inngå i bil- og båtpleiemidler.

Parfymestoffer	CAS-nummer
Amyl cinnamal	122-40-7
Benzyl alkohol	100-51-6
Cinnamyl alkohol	104-54-1
Citral	5392-40-5
Eugenol	97-53-0
Hydroxycitronellal	107-75-5
Isoeugenol	97-54-1
Amylcinnamyl alkohol	101-85-9
Benzyl salicylat	118-58-1

Cinnamal	104-55-2
Coumarin	91-64-5
Geraniol	106-24-1
Hydroksyisoheksyl 3-sykloheksen karboksaldehyd	31906-04-4
Anisyl alkohol	105-13-5
Benzyl cinnamat	103-41-3
Farnesol	4602-84-0
Butylfenyl metylpropional	80-54-6
Linalool	78-70-6
Benzyl benzoat	120-51-4
Citronellol	106-22-9
Hexyl cinnamal	101-86-0
d-Limonene	5989-27-5
alfa isometyl ionone	127-51-5
metylheptinkarbonat (metyl 2- octynoat)	111-12-6
egemos ekstrakt	90028-68-5
tremos ekstrakt	90028-67-4

✉ Erklæring fra parfymeprodusenten i henhold til bilag 6.

1.2 Spesifikke krav (gjelder ikke spylevæsker)

Egne krav til spylevæsker står i K19- K21.

Følgende krav gjelder både inngående stoffer og deres kjente nedbrytningsprodukter.

K14 CDV (Critical Dilution Volume)

Produktets kritiske fortynningsvolum (CDV) må ikke overstige maksimumsverdiene angitt i tabell nedenfor.

Produkttype	Maks verdi for CDV _{akutt} / liter bruksløsning
Motorvask	1 500 000
Avfettingsmiddel	1 000 000
Shampo	1 000 000
Avrenningsmiddel	400 000
Bilvoks	300 000
Vindusvask	100 000
Andre produkter	1 000 000

CDV_(akutt) beregnes ut fra formelen nedenfor. CDV_(akutt) beregnes for samtlige stoffer i produktet.

$$CDV_{(akutt)} = \sum (dose_i \times DF_i \times 1000 / TF_{(akutt)_i}), \text{ der}$$

$dose_i$ = den inngående mengde stoff av i

DF_i = nedbrytningsfaktoren for stoff i som fremgår av DID-listen

TF(akutt) = akutt toksisitetfaktor for stoff i som fremgår av DID-listen

Beregning av CDV utføres på høyst angitte bruksløsning (g/liter bruksløsning).

- ☒ Beregning av CDV (akutt) for produktet på bakgrunn av samtlige inngående stoffer. På Nordisk Miljømerkings hjemmesider kan hentes et regneark som kan brukes til beregningen.

Data til beregningen av CDV skal som utgangspunkt tas fra DID listen versjon vedtatt i januar 2007 eller senere versjoner. For stoffer som ikke finnes på DID-listen skal parametrene beregnes ut fra veiledningen i DID-listens part B, og den tilhørende dokumentasjon fremlegges.

DID-liste: "Detergent Ingredient Database"-liste, se bilag 13 for nærmere beskrivelse.

K15 Konserveringsmidler

Konserveringsmidler får ikke være potensielt bioakkumulerbare i henhold til OECD guidelines 107, 117 eller 305.

Klassifisering	OECD 107 eller 117	OECD 305
Ikke bioakkumulerbar	logKow < 4,0	BCF < 500

- ☒ Dokumentasjon for BCF eller logKow.

K16 Flyktige organiske stoffer

Produktet kan kun inneholde en begrenset mengde flyktige organiske stoffer (VOC) som kan bidra til dannelsen av fotokjemisk smog, målt som POCP.

Produkter som har et VOC-innhold på < 1,2% trenger ikke gjennomføre POCP-beregningen da kravet vil være oppfylt selv med en "worst case" betraktning.

Maksimalt innhold av VOC i produktet er 12g etenekvivalenter / kg produkt.

$$\frac{\sum m_i \cdot POCP_i}{m_{\text{produkt}}} \leq 12 \text{ g C}_2\text{H}_2 \text{ ekvivalent er / kg}$$

m_i - massen i gram av VOCi i produktet

$POCP_i$ - VOCi-stoffets faktor i tabell 1 i bilag 4

m_{produkt} produktets masse i kg

VOC: organiske stoffer med damptrykk > 0,010 kPa ved 20°C eller kokepunkt < 250 °C ved 101,3 kPa (1 atm).

POCP: Photochemical Ozon Creation Potensial (potensial for fotokjemisk dannelse av ozon, som er en hovedbestanddel i smog)

For løsningsmidler som ikke står på listen i bilag 4 kan POCP-verdier fra utførte tester ligge til grunn for beregning av tillatt innhold av VOC, eller "worst case" for VOC-gruppen kan benyttes.

For superkonsentrater utføres POCP-beregningen på bruksformen (dvs ferdig fortynnet produkt).

- ☒ Resept og redegjørelse for at kravet oppfylles, inkludert beregning av VOC-innhold.

K17 Fosfat

Fosfater og fosfonater får ikke inngå i båtpleiemidler.

Mengden av fosfater og fosfonater skal ikke inngå i bilpleiemidler i mengder, hvor mengden av fosfor (P) overstiger 2,5 g/l bruksløsning. Kravet gjelder for bruksløsning med høyest anbefalte konsentrasjon.

Produkter som inneholder fosfor er i Norge regulert i Miljøverndepartementets forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter ("Produktforskriften") (FOR 2004-06-01 nr 922).

- Beregning av mengden av henholdsvis fosfat og fosfonat (regnet som fosfor, P), i g/l bruksløsning.

K18 Fargestoffer i profesjonelle produkter

Pigmenter i farger skal ikke inneholde bly, kadmium, kviksølv og krom med oxidationstrin 6, aluminium eller kopper.

Farger som inngår i produktet som ingrediens eller i en råvare skal være godkjent for anvending i næringsmidler/livsmedel i noe nordisk land. Alternativt skal fargen ha en $\log K_{ow} < 4,0$ eller en $BCF < 500$.

- Erklæring om at kravet oppfylles i henhold til bilag 8.
Angivelse av E-nummer (nummer som tildeles ved godkjenning av næringsmidler), alternativt $\log K_{ow}$ eller BCF.

1.3 Spesifikke krav til spylervæsker

K19 Vegetabilsk råvare

Minst 80 volum-% av produktet skal være basert på vegetabilsk råvare.

- Redegjørelse for andel og type vegetabilsk råvare som anvendes i produktet.

K20 Vanninnhold

Produktet skal ikke inneholde mer enn 10 volum-% vann.

- Resept (K2).

K21 Spylervæskers frostbeskyttelse og effektivitet

De doseringer som anbefales på forpakningen skal oppfylle angitt frostbeskyttelse.

Spylervæsken skal være minst like så effektiv som lignende spylervæsker på markedet. Dette skal dokumenteres med en brukertest hvor minst 5 forskjellige brukere skal teste produktet minst i minst 2 måneder under relevante forhold (se ytterligere om rammer for testen i bilag 12). Samtlige testpersoner skal vurdere at spylervæsken har en tilfredsstillende effektivitet.

- Resultat fra frysepunktstest i henhold til metode ASTM D1177, ASTM D2386 eller annen tilsvarende metode.

Redegjørelse for brukertestens resultat i form av minst 5 utfylte spørreskjemaer (bilag 11).

1.4 Emballasje og forbrukerinformasjon

K22 PVC og merking av emballasje

PVC og annen halogenert plast skal ikke inngå i emballasjen eller emballasje komponentene (inkludert kapsler, lokk, pumper og etiketter) .

Plastemballasje (med unntak for korker og doseringspumper) skal være typemerket i henhold til DIN 6120 del 2, ISO 11469:2000 Plast –generisk identifikasjon og merking av plastprodukter eller tilsvarende system.

- Redegjørelse for type emballasje som anvendes og type merking av plastemballasjen.

K23 Informasjon om produktet

På etiketten til produktet (profesjonelle produkter og konsumentprodukter) eller informasjon som følger med produktet (profesjonelle produkter), skal følgende informasjon fremgå:

- Tydelig angivelse av bruksområdet for produktet
- Tydelig og lett forståelig doseringsanvisning for produkter som skal fortynnes innen bruk
- Informasjon om valg av egnet vaskeplass (gjelder kun konsumentprodukter)
Forslag til tekst: "For å skåne miljøet - velg en vaskeplass hvor vannet avledes til kloakk tilsluttet offentlig renseanlegg."
- Hvorvidt produktet er et bil- eller båtpleiemiddel.
- Frysepunkt for anbefalt dosering (gjelder kun spylevæsker)

- Kopi av etikett og/eller bruksanvisning for profesjonelle produkter.

K24 Dosering

For å unngå overdosering av konsentrerte produkter skal emballasjen utformes slik at en korrekt dosering underlettes.

- Redegjørelse for hvordan emballasjen er utformet for å underlette dosering.

K25 Emballasjens vekt

Emballasje for konsentrerte spylevæsker får ikke veie mer enn 45 g per liter konsentrert produkt.

- Redegjørelse for emballasjematerialets vekt per liter konsentrert spylevæske.

K26 Aerosolforpakninger

Aerosolforpakninger (det vil si forpakninger med drivgass) får ikke anvendes.

- Erklæring om at kravet oppfylles.

1.5 Funksjon

Et bil- eller båtpleiemiddel som markedsføres for en spesifikk rengjørings- eller pleiefunksjon skal være testet for denne funksjonen.

K27 Effektivitet (gjelder ikke spylervæsker)

Produktet skal være minst like effektivt som andre tilsvarende produkter på markedet.

- For forbruker/konsumentprodukter med rengjørende effekt skal effektiviteten dokumenteres med funksjonstest i henhold til bilag 9. Smuss, vaskeobjekt, vanntemperatur, anvendt mengde produkt, virkningstid, mekanisk bearbeiding etc skal gjenspeile de forholdene som produktet skal brukes ved.
- For produkter til profesjonelt bruk med rengjørende effekt skal effektiviteten dokumenteres med enten funksjonstest i henhold til bilag 9 eller brukertest i henhold til bilag 10 der minst 5 profesjonelle virksomheter skal ha testet produktet ved minst 10 stk vasketilfeller under relevante forhold.
- For polerende produkter finnes det standardiserte tester, blant annet ASTM D 4955-89 "Standard Practice for Field Evaluation of Automotive Polish.
- For alle andre produkter som har en annen funksjon enn å være rengjørende, skal effektiviteten dokumenteres med en brukertest i henhold til bilag 10.

For forbruker/konsumentprodukter med rengjørende effekt: Redegjørelse for resultat og beskrivelse av gjennomført funksjonstest som oppfyller krav i bilag 9.

For produkter til profesjonelt bruk med rengjørende effekt: Redegjørelse for resultat og beskrivelse av gjennomført funksjonstest som oppfyller krav i bilag 9 eller redegjørelse av brukertest i henhold til bilag 10. Det siste gjelder også for produkter beregnet for både konsumentbruk og profesjonell bruk.

For polerende produkter dokumenteres effektiviteten med ASTM D 4955-89 eller tilsvarende standardisert test.

For alle andre produkter som har en annen funksjon enn å være rengjørende, skal effektiviteten dokumenteres med en brukertest i henhold til bilag 10.

2 Kvalitets- og myndighetskrav

For å sikre at Svanekravene oppfylles skal følgende rutiner være implementert.

Hvis produsenten har et sertifisert miljøledelsessystem i henhold til ISO 14 001 eller EMAS, hvor følgende rutiner er implementert, er det nok at den akkrediterte revisoren dokumenterer at kravene implementeres.

K28 Lover og forordninger

Lisensinnehaveren skal sikre at gjeldende bestemmelser for miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner følges på samtlige produksjonssteder for det Svanemerkede produktet.

K29 Ansvarlig for Svanen

Det skal være en person på bedriften som har ansvar for at Svanens krav oppfylles samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

Organisasjonsstruktur som viser de ansvarlige for ovenstående krav.

K30 Dokumentasjon for Svanens krav

Lisensinnehaveren skal kunne fremvise kopi av søknaden samt fakta- og beregningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument fra underleverandører og lignende) for den dokumentasjon som sendes inn i forbindelse med søknaden.

☺ Kontrolleres på stedet.

K31 Bil- og båtpleiemidlenes kvalitet

Lisensinnehaveren skal garantere at kvaliteten i produksjonen av det Svanemerkede produktet ikke forringes under lisensens gyldighetstid.

☒ Rutiner for å sammenfatte og ved behov redegjøre for reklamasjoner/klager vedrørende kvaliteten på de Svanemerkede bil- og båtpleiemidlene.

K32 Planlagte endringer

Planlagte endringer som påvirker Svanens krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

☒ Rutiner som viser hvordan planlagte endringer håndteres.

K33 Uforutsette avvik

Uforutsette avvik som påvirker Svanens krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

☒ Rutiner som viser hvordan uforutsette avvik håndteres.

K34 Sporbarhet

Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på det Svanemerkede bil- eller båtpleiemiddelet i produksjonen.

☒ Beskrivelse/rutiner for hvordan kravet oppfylles.

K35 Retursystem

Relevante nasjonale regler, lover og/eller bransjeavtaler vedrørende retursystem for produkter og emballasje skal oppfylles i de nordiske land der de Svanemerkede produktene markedsføres.

☒ Erklæring fra søkeren om hvilke returordninger selskapet har avtale med vedrørende gjenvinning/håndtering.

K36 Markedsføring

Markedsføring av Svanemerkede bil- og båtpleiemidler skal skje i henhold til "Regler for nordisk miljømerking".

☒ Utfylt og undertegnet bilag 12.

Markedsføring

Miljømerket Svanen er et varemerke med stor kjennskap og høy troverdighet i Norden. Det Svanemerkede produktet kan markedsføres med Svanemerket så lenge lisensen er gyldig.

Merket skal plasseres slik at det ikke oppstår tvil om hva som menes med merkingen og slik at det fremgår at bil- eller båtpleiemiddelet er miljømerket.

Øvrige regler for markedsføring finnes i "Regler for nordisk miljømerking."

Svanemerkets utforming

Svanemerket har følgende utforming:

123 456

Hver lisens får ett unikt lisensnummer som skal brukes sammen med merket.

Det skal fremgå at produktet er et bil- eller båtpleiemiddel. Svanemerket skal ha én av følgende undertekster: "Bilpleiemiddel" eller "Båtpleiemiddel". Dersom en annen tekst benyttes, så skal Nordisk Miljømerking godkjenne denne i forkant.

Hver lisens får et unikt sekssifret lisensnummer som skal brukes sammen med merket.

Det kan leses mer om merkets utforming i "Regler for nordisk miljømærkning" 12. desember 2001 eller senere versjoner.

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at produktet oppfyller Svanens krav også etter at lisensen er gitt/bevilget. Det kan f.eks. skje ved besøk på stedet eller stikkprøvekontroll.

Hvis det viser seg at produktet ikke oppfyller kravene, kan lisensen trekkes tilbake.

Det kan også tas stikkprøver i handelen/butikker og utføres analyser av et upartisk laboratorium. Dersom kravene ikke oppfylles kan Nordisk Miljømerking kreve at lisensinnehaveren betaler analysekostnadene.

Hvor lenge gjelder lisensen

Dette er et høringsudkast af version 5 af kriterierne for bil- og bådplejemidler.

Miljømerkingslisensen er gyldig så lenge gjeldende kriterier oppfylles og inntil kriteriene utgår. Kriteriene kan forlenges eller justeres. I de tilfeller vil lisensen forlenges automatisk og lisensinnehaveren vil bli orientert.

Senest 1 år før kriteriene utgår/utløpsdato skal Nordisk Miljømerkingsnemnd meddele hvilke kriterier som gjelder etter kriterienes siste gyldighetsdato. Lisensinnehaveren vil da få mulighet til å fornye lisensen/tilbys da muligheten til å forlenge lisensen.

Bilag 1 Konvertering av krav til CLP-forordning

Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1.juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen.

Miljøfarlig

Faresymbol og R-setninger iht 67/548/EEC		CLP-forordning 1272/2008	
R50	Meget giftig for vannlevende organismer.	H400	Meget giftig for liv i vann.
R50/53	Meget giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.	H400/H410	Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
R51/53	Giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.	H411	Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
R52/53	Skadelig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.	H412	Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
R52	Skadelig for vannlevende organismer.		
R53	Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.	H413	Kan forårsake skadelige langtidsvirkninger for liv i vann.
R59	Farlig for ozonlaget.	EUH 059	Farlig for ozonlaget.

Meget giftig, giftig

Faresymbol og R-setninger iht 67/548/EEC		CLP-forordning 1272/2008	
R2	Eksplisjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder.		No direct translation possible.
R3	Meget eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning ild eller andre antennelseskilder.		No direct translation possible.
R11	Meget brannfarlig.		Liquid – no direct translation possible
		H224	if initial boiling point $\leq$ 35° C
		H225	if initial boiling point $>$ 35° C
			Solid – no direct translation possible
R12	Ekstremt brannfarlig	Gas	
		Liquid	
R15	Reagerer med vann under dannelse av ekstremt brannfarlige gasser.		No direct translation possible.
R17	Selvantennelig i luft.	H250	Selvantenner ved kontakt med luft.
R23 vap		H330	Dødelig ved innånding.
R23	Giftig ved innånding.	H331	Giftig ved innånding.
R24	Giftig ved hudkontakt.	H311	Giftig ved hudkontakt.

Nordisk Miljømerking
 Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
 Oktober 2011

R25	Giftig ved svelging.	H301	Giftig ved svelging.
R26	Meget giftig ved innånding	H330	Dødelig ved innånding.
R27	Meget giftig ved hudkontakt	H310	Dødelig ved hudkontakt.
R28	Meget giftig ved svelging.	H300	Dødelig ved svelging.
R39	Fare for alvorlig varig helseskade.		
R48	Alvorlig helseskade ved lengre tids påvirkning.		
R39/23-25	Giftig: fare for alvorlig varig helseskade ved innånding, hudkontakt og svelging.	H370	Forårsaker organskader.
R39/26-28	Meget giftig: fare for alvorlig varig helseskade ved innånding, hudkontakt og svelging.	H370	
R48/23-25	Giftig: alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning ved innånding, hudkontakt og svelging.	H372	Kan forårsake organskader.
R42	Kan gi allergi ved innånding.	H334	Kan gi allergi eller astmasymptomer eller pustevansker ved innånding.
R43	Kan gi allergi ved hudkontakt.	H317	Kan utløse en allergisk hudreaksjon.

Kreft, fosterskader

Faresymbol og R-setninger iht 67/548/EEC

CLP-forordning 1272/2008

R40	Mulig fare for kreft.	H350	Kan forårsake kreft.
R45	Kan forårsake kreft.	H351	Mistenkes for å kunne forårsake kreft.
R49	Kan forårsake kreft ved innånding.		
R46	Kan forårsake arvelige skader.	H340	Kan gi genetiske skader.
R60	Kan skade forplantningsevnen.	H360	Kan skade forplantningsevnen eller gi fosterskader.
R61	Kan gi fosterskader.		
R62	Mulig fare for skade på forplantningsevnen.	H361	Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen eller gi fosterskader.
R63	Mulig fare for fosterskade.		Mistenkes for å kunne skade forplantningsevnen eller gi fosterskader.
R64	Kan skade barn som får morsmelk.	H362	Kan skade barn som ammes.
R68	Mulig fare for varig helseskade.	H341	Mistenkes å kunne gi genetiske skader.

Bilag 2 Beskrivelse av produktet

Gjelder produktet/produktssystemet med følgende navn:

Produktnavn:
Produsent:
Leverandør/importør:

Produktet er beregnet for: forbrukere

profesjonell bruk (vaskeanlegg)

Er produktet en del av en serie? Ja Nei

Er produktet et superkonsentrat?
(Superkonsentrater inneholder ikke vann) Ja Nei

Produktet / produktssystemet brukes til: personbilvask

lastebilvask

båtvaske

annen vask, Hvilken: _____

polering eller pleie av bil eller båt

Beskriv: _____

Produktet / produktene kan anvendes i følgende type vaskeanlegg:

automatisk børstevask/polering

automatisk høytrykksvask/polering

manuell vask/polering

kombivask/polering

annen vask/pleie: _____

Dosering (g/liter bruksløsning):

Produsentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Telefon	Ansvarlig saksbehandler (store bokstaver)
e-mail	Ansvarlig saksbehandler (signatur)

Bilag 3 Modellresept (K2)

Tabellen nedenfor viser hvilke opplysninger som skal fremgå av en fullstendig resept for et produkt.

Handelsnavn	Kjemisk navn	Leverandør	Klassifisering	CAS nr	DID nr	Mengde	Aktivt innhold	Funksjon
Butyldeglykol	Diethylene glycol monobutyl ether	Chemicals Co	R36-H319	112-34-5	172	x%	100%	Solvent
Ungerol N2-70	Natrium lauryl etersulfat	Chemicals Int	R38-H315 R41-H318	3088-31-1	8	x%	90%	Surfactant
Dipropyleneglykol	Dipropylene-glykol monometyl-eter	ABC Chemicals	Xi; R36/38	34590-94-8	178	x%	70%	Solvent
Vann				7732-18-5		60%		Solvent

Bilag 4 Erklæringer produsent

Denne erklæringen skal fylles ut av produsent av bil- eller båtpleiemiddelet og kan brukes av søker ved søknad om lisens til Svanemerking av bil- og båtpleiemidler, versjon 5.

Erklæringen gjelder produktet med følgende navn:

Bilpleiemiddel / båtpleiemiddel:
Produsent:

Følgende definisjon skal anvendes om "inngå": Som inngående stoff regnes, med mindre annet er nevnt, alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (f.eks. konservering eller stabilisator) i råvarene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, der er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde. Kjente fraspaltningsprodukter av inngående stoffer, regnes også som inngående.

Er bil/båtpleiemiddelet et superkonsentrat? **(K4)** Ja Nei

Dersom Ja,

Er superkonsentratet klassifisert Miljøfarlig iht tabellen nedenfor? Ja Nei

Er superkonsentratet i bruksform (ferdig fortynnet produkt klar til bruk) klassifisert i noen av fareklassene nedenfor? Ja Nei

---

Er produktet tilsatt stoffer klassifisert miljøfarlig iht en av følgende fareklasser **(K5)**?

R50/53 Akvatisk akutt 1: H400 Ja Nei

Akvatisk kronisk 1: H410

R51/53 Akvatisk kronisk 2: H411 Ja Nei

R52/53 Akvatisk kronisk 3: H412 Ja Nei

R50 Akvatisk akutt 1: H400 Ja Nei

Dersom Ja, angi følgende:

- Hvilke stoffer:

- Mengde (vekt%):

- Klassifisering:

Totalt innhold av stoffer klassifisert miljøfarlig (i vekt%): _____

Inneholder produktet stoffer som er klassifisert med R42/H334 og/eller R43/H317 **(K6)**? Ja Nei

Dersom Ja, angi følgende:

- Hvilke stoffer:

- Mengde (vekt%):

Inneholder produktet stoffer som er klassifisert kreftfremkallende, mutagene og /eller reproduksjonsskadelige (CMR, kategori 1 og 2) **(K7)**? Ja Nei

Inneholder produktet rester av NTA **(K7)**? Ja Nei

(NTA kan kun forekomme som en urenhet i kompleksdannere, og kan ikke overstige 0,010 % i produktet)

Dersom Ja, angi mengde (vekt%): _____

Inneholder produktet nanomaterialer/partikler **(K8)**? Ja Nei

---

Inneholder produktet ett av følgende stoffer **(K10)**?

- halogenerte og/ eller aromatiske løsningsmidler Ja Nei

- organiske klorforbindelser og reaktivt klor Ja Nei

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

<ul style="list-style-type: none"> - fargestoffer i ikke-profesjonelle produkter (gjelder ikke spylevæsker) - PBT-stoffer (persistente, bioakkumulerbare og toksiske stoffer) - vPvB-stoffer (veldig persistente og veldig bioakkumulerbare stoffer) - stoffer som vurderes å være hormonforstyrrende, kategori I eller II, iht EUs rapporter om hormonforstyrrende stoffer - lineære alkylbensensulfonater (LAS) - alkylfenoletoksilater (APEO) og alkylfenolderivater (APD) - kvarternære ammoniumforbindelser, som ikke er lett nedbrytbare - benzalkoniumklorid - silikon og siloxaner - EDTA, DTPA - perfluorinerte og polyfluorinerte alkylerte forbindelser (PFAS)	☐ Ja	☐ Nei
Er produktet tilsatt parfyme?	☐ Ja	☐ Nei
Dersom Ja, Er parfymen tilsatt i henhold til IFRA's retningslinjer? (K11) IFRA – International Fragrance Association – www.ifraorg.org/guidelines.asp	☐ Ja	☐ Nei
Er produktet tilsatt følgende moskusforbindelser eller polysykliske moskusforbindelser? (K12) <ul style="list-style-type: none"> - Moskusxylen (CAS nr 81-15-2) - Moskusambrette (CAS nr 83-66-9) - Mosken (CAS nr 116-66-5) - Moskestibeten (CAS nr 145-39-1) - Moskusketon (CAS nr 81-14-1) - HHCB (CAS nr 114109-62-5, 114109-63-6, 1222-05-5, 78448-48-3 og 78448-49-4) - AHTN (CAS nr 1506-02-1 og 21145-77-7)	☐ Ja	☐ Nei
Dersom Ja, hvilken forbindelse? Navn: CAS-nr:		

Produsentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Telefon	Ansvarlig saksbehandler (store bokstaver)
e-mail	Ansvarlig saksbehandler (signatur)

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 5 Erklæringer råvareleverandør/produsent

Denne erklæringen skal fylles ut av råvareleverandøren/produsenten i forbindelse med miljømerking i henhold til kriteriene for bil- og båtpleiemidler, versjon 5.

Erklæringen gjelder følgende råvarer:

Produktnavn råvarer:
Råvareprodusent:
Råvareleverandør:

Følgende definisjon skal anvendes om "inngå": Som inngående stoff regnes, med mindre annet er nevnt, alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (f.eks. konservering eller stabilisator) i råvarene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, der er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde. Kjente fraspaltningsprodukter av inngående stoffer, regnes også som inngående.

Undertegnede erklærer hermed følgende om ovennevnte råvarer:

Er råvaren et superkonsentrat (Inneholder ikke vann)? (K4)				☐ Ja ☐ Nei
Dersom Ja, Er superkonsentratet klassifisert Miljøfarlig med følgende risikosekninger/ faresetninger?				
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, R59	Akutt 1: H400 Kronisk 1, 2: H410, H411 Ozon: EUH 059		☐ Ja ☐ Nei
	R52/53, R52, R53	Kronisk 3, 4: H41, H413		☐ Ja ☐ Nei
Er superkonsentratet i bruksform (ferdig fortynnet produkt klar til bruk) klassifisert i noen av følgende fareklasser (K3) ?				
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, R59	Akutt 1: H400 Kronisk 1, 2: H410, H411 Ozon: EUH 059		☐ Ja ☐ Nei
	R52/53, R52, R53	Kronisk 3, 4: H41, H413		☐ Ja ☐ Nei
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt 1, 2: H330, H310, H300 STOT SE 1: H370 STOT RE 1: H372		☐ Ja ☐ Nei
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt 2, 3: H301, H311, H330, H331 STOT SE 1: H370		☐ Ja ☐ Nei
Helseskadelig	Xn med R20, R21, R68, R48 og R65	Akutt toks 5: H332, H312, H302 STOT SE 2: H371 STOT RE 2: H373 Asp Toks 1: H304		☐ Ja ☐ Nei
Allergifremkallende	Xn med R42 eller Xi med R43	Resp. Sens 1: H334 Skin Sens. 1: H317		☐ Ja ☐ Nei
Etsende	C med R234 og R35	Skin korr. 1B: H314 Skin korr. 1A: H314		☐ Ja ☐ Nei

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

Eksplisiv	E med R2 og R3	No direct translation possible	☐ Ja	☐ Nei
Ekstremt brannfarlig	Fx med R12	H224 eller H242	☐ Ja	☐ Nei
Meget brannfarlig	F med R11, R15 og R17	No direct translation possible	☐ Ja	☐ Nei
Allergifremkallende	Xn med R42 eller Xi med R43	Resp. Sens. 1: H334 Skin Sens. 1: H317	☐ Ja	☐ Nei

Inneholder råvaren stoffer klassifisert miljøfarlig iht en av følgende fareklasser **(K5)**?

R 50/53	Akvatisk akutt 1: H400 Akvatisk kronisk 1: H410	☐ Ja	☐ Nei
R51/53	Akvatisk kronisk 2: H411	☐ Ja	☐ Nei
R52/53	Akvatisk kronisk 3: H412	☐ Ja	☐ Nei
R50	Akvatisk akutt 1: H400	☐ Ja	☐ Nei

Dersom Ja, angi følgende:

- Hvilke stoffer:
- Mengde (vekt%):
- Klassifisering:

Totalt innhold av stoffer klassifisert miljøfarlig (i vekt%): _____

Er råvaren, (eller stoffer som inngår i råvaren?), klassifisert allergifremkallende med R42/H334, R43/H317 eller kombinasjoner av disse? **(K6)** Ja Nei

Dersom Ja, angi følgende:

- Hvilke stoffer:
- Mengde (vekt%):

Er råvaren klassifisert kreftfremkallende mutagene og /eller reproduksjons-skadelige (CMR, kategori 1 og 2)? **(K7)** Ja Nei

Inneholder råvaren rester av NTA? **(K7)** Ja Nei

NTA kan kun forekomme som en urenhet i kompleksdannere, og kan ikke overstige 0,010 % i produktet)

Dersom Ja, angi mengde (vekt%): _____

Inneholder råvaren nanomaterialer/partikler? **(K8)** Ja Nei

Råvareleverandørens / råvareprodusentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Telefon	e-mail
Navn (kontaktperson, store bokstaver)	Signatur (kontaktperson)

Bilag 6 Erklæringer fra parfymeprodusent/leverandør

Denne erklæringen skal fylles ut av produsent/leverandør av parfyme som inngår i Svanemerkede bil- eller båtpleiemidler i henhold til kriteriene for bil- og båtpleiemidler, versjon 5.

Parfyme (navn og CAS nr):
Parfymeprodusent (navn):
Leverandør/importør:

IFRA (K11)

Er parfymen produsert i henhold til IFRA's retningslinjer? Ja Nei
International Fragrance Association – www.ifraorg.org/guidelines.asp

Moskusforbindelser (K12)

Er noen av følgende moskusforbindelser og polysykliske moskusforbindelser tilsatt parfymen? Ja Nei

- Moskusxylen (CAS nr 81-15-2)
- Moskusambrette (CAS nr 83-66-9)
- Mosken (CAS nr 116-66-5)
- Moskustibeten (CAS nr 145-39-1)
- Moskusketon (CAS nr 81-14-1)
- HHCB (CAS nr 114109-62-5, 114109-63-6, 1222-05-5, 78448-48-3 og 78448-49-4)
- AHTN (CAS nr 1506-02-1 og 21145-77-7)

Allergifremkallende parfymestoffer (K13)

Inneholder parfymen et eller flere av følgende stoffer? Ja Nei

Hvis ja, angi konsentrasjonen i vekt % for de stoffene som finnes over deteksjonsgrensen.

Navn	CAS-nr	Vekt-%	Navn	CAS-nr	Vekt-%
Amyl cinnamal	122-40-7		Eugenol	97-53-0	
Amylcinnamyl alcohol	101-85-9		Farnesol	4602-84-0	
Anisyl alcohol	105-13-5		Geraniol	106-24-1	
Benzyl alcohol	100-51-6		Hexyl cinnamaldehyde	101-86-0	
Benzyl benzoate	120-51-4		Hydroxy-citronellal	107-75-5	
Benzyl cinnamate	103-41-3		Hydroxymethylphenyl cyclohexenecarboxaldehyd	31906-04-4	
Benzyl salicylate	118-58-1		Isoeugenol	97-54-1	
Cinnamal	104-55-2		2-(tert-Butylbenzyl) propionaldehyde	80-54-6	
Cinnamyl alcohol	104-54-1		Linalool	78-70-6	
Citral	5392-40-5		Methyl heptyn carbonat	111-12-6	
Citronellol	106-22-9		Cetone Alpha	127-51-5	
Coumarin	91-64-5		Oak moss extract	90028-68-5	
d-Limonene	5989-27-5		Tree moss extract	90028-67-4	

Parfymeleverandørens/produsentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Telefon	e-mail
Navn (kontaktperson, store bokstaver)	Signatur (kontaktperson)

Bilag 7 Beregning av flyktige organiske stoffer (K16)

Erklæringen gjelder produktet med følgende navn:

Bilpleiemiddel / båtpleiemiddel:
Produsent:
Leverandør/importør:

Produktet kan kun inneholde en begrenset mengde flyktig organiske stoffer (VOC) som bidrar til dannelsen av fotokjemisk smog (POCP).

For løsningsmidler som ikke står på listen kan POCP-verdier fra utført tester ligge til grunn for beregning av tillatt innhold av VOC, eller "worst case" for VOC-gruppen kan benyttes. Listen nedenfor er ikke ensbetydende med godkjente stoffer i svanemerkede produkter.

Beregningene er basert på UMIP2003 metoden fra LCA Center i Danmark. Tallene i tabellen er hentet fra "the British trajectory model".

Alkaner	0,4 +/-0,1 (worst case = 0,5)	Alkener	0,5 +/- 0,2
Metan	0,007 ¹	Etylen	1,0
Etan	0,1	Propylen	0,6
Propan	0,5	1-buten	0,5
n-butan	0,5	2-buten (trans)	0,4
i-butan	0,4	2-penten (trans)	0,4
n-pentan	0,3	2-metylbut-1-en	0,2
i-pentan	0,3	2-metylbut-2-en	0,5
n-heksan	0,5	3-metylbut-1-en	0,5
2-metylpentan	0,5	Isobuten	0,6
3-metylpentan	0,4	Isopren	0,6
2,2-dimetyl-butan	0,3 ¹	Alkyner	0,4
2,3-dimetyl-butan	0,4 ¹	Acetylen	0,4
n-heptan	0,5	Aromater	
2-metylheksan	0,5 ¹	benzen	0,4
3-metylheksan	0,5 ¹	toluen	0,5
n-oktan	0,5	o-xylen	0,2
2-metylheptan	0,5	m-xylen	0,5
n-nonan	0,4	p-xylen	0,5
2-metyloktan	0,5	etylbenzen	0,5
n-dekan	0,4	1,2,3-	0,3
2-metylnonan	0,4	trimetylbenzen	
n-undekan	0,4	1,2,4-	0,3
n-dodekan	0,3	trimetylbenzen	
metylsyklo-heksan	0,5	1,3,5-	0,3
		trimetylbenzen	
		o-etyltoluen	0,4
		m-etyltoluen	0,4
		p-etyltoluen	0,4
		n-propylbenzen	0,5
		isopropylbenzen	0,5

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

Aldehyder	0,3 +/- 0,2		
formaldehyd	0,3		
acetaldehyd	0,2		
propionaldehyd	0,2		
butyraldehyd	0,2		
isobutyraldehyd	0,3		
valeraldehyd	0,3		
acrolein	0,8		
benzaldehyd	-		
Ketoner	0,2 +/- 0,1		
acetone	0,1		
metyl etyl keton	0,2		
metyl i-butyl keton	0,3		
Etere	0,4 +/- 0,1		
dimetyl eter	0,3		
propylene	0,5		
glycolmetyleter			
Estere	0,2 +/- 0,1		
metyl acetat	0,1		
etyl acetat	0,3		
isopropylacetat	0,2 ¹		
n-butyl acetat	0,3		
isobutyl acetat	0,4		
propylene glycol metyleter acetat	0,2		
		Alkoholer	0,2 +/- 0,02
		metanol	0,2
		etanol	0,2
		isopropanol	0,2
		butanol	0,2
		isobutanol	0,3
		butan-2-diol	0,3
		Kloralkaner	0,01 +/- 0,01
		metylenklorid	0,02
		kloroform	0,004
		metyl kloroform	0,002
		Kloralkener	0,2 +/- 0,3
		trikloretylen	0,1
		tetrakloretylen	0,01
		allyl klorid	0,5

Source: LCA Center Denmark (2007): EDIP characterisation factors for photochemical ozone formation (High NOx).

Erklæringen er fylt ut av :

Dato	Firmanavn
Telefon	Ansvarlig saksbehandler (store bokstaver)
e-mail	Ansvarlig saksbehandler (signatur)

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 8 Fargestoffer i profesjonelle produkter (K18)

Denne erklæringen skal fylles ut av produsent av pigment/fargestoffer som inngår i Svanemerkede bil- eller båtpleiemidler i henhold til kriteriene for bil- og båtpleiemidler, versjon 5.

Erklæringen gjelder produktet med følgende navn:

Bilpleiemiddel / båtpleiemiddel:
Produsent:
Leverandør/importør:

Inneholder produktet farger? Ja Nei

Inneholder produktet pigmenter basert på tungmetaller (d.v.s. bly, kadmium, kvikksølv og krom med oksidasjonsstrinn 6), aluminium eller kopper. Ja Nei

Farger som inngår i produktet som ingrediens eller en råvare skal være godkjent for bruk i næringsmidler i noe nordisk land. Ja Nei

Angivelse av E-nummer: _____

Alternativt, har fargen en log KOW < 4,0 eller en BCF < 500

Erklæringen er fylt ut av:

Dato	Firmanavn (produsent)
Telefon	Ansvarlig saksbehandler (store bokstaver)
e-mail	Ansvarlig saksbehandler (signatur)

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 9 Effektivitet – funksjonstest (K27)

Erklæringen gjelder produktet/produktsystemet:

Produktnavn:
Produsent:
Leverandør/importør:

For å vise produktets funksjon/effektivitet stilles følgende krav til metoden søkeren velger for å dokumentere dette:

- 1) Metoden skal være representativ for hvordan produktet brukes i virkeligheten. Det betyr at smuss, vaskeobjekt, vanntemperatur, anvendt mengde produkt, virkningstid, mekanisk bearbeiding etc skal tilsvare de forholdene som produktet er beregnet å anvendes under.
- 2) Produktet skal i testmetoden sammenlignes med et tilsvarende produkt som allerede er etablert på markedet. Det er viktig at produkter innenfor samme kategori sammenlignes med hverandre slik at ikke vannbaserte produkter sammenlignes med løsningsmiddelbaserte produkter, eller avfettingsmidler sammenlignes med shampo etc.
- 3) Produktet skal testes i den konsentrasjonen som står anbefalt på etiketten/emballasjen.
- 4) Resultatet skal bedømmes visuelt og/eller måles med instrument, og foto eller annen rapport sendes inn til Miljømerking.
- 5) Miljømerkingsssekretariatet skal godkjenne testmetoden og gis mulighet til å observere når testen gjennomføres.

Produktet er testet under følgende betingelser:

Smusstype: (beskrivelse)	
Vaskeobjekt: (panser, hjul, bildel, båtdel etc)	
Vanntemperatur:	
Anvendt mengde produkt: (gram)	
Virkningstid (antall minutter):	
Mekanisk bearbeiding: (svamp, klut etc)	
Produktet er sammenlignet med: (navn på produkt og produsent)	
Konsentrasjon på produktet (g/L):	
Anbefalt konsentrasjon: (oppgitt på etiketten)	
Bedømming:	☐ Visuelt (foto) ☐ Målt med instrument
Resultatet ansees å være:	☐ Ikke tilfredsstillende ☐ Tilfredsstillende ☐ Svært tilfredsstillende.

For polerende produkter finnes det standardiserte tester, blant annet ASTM D 4955-89 "Standard Practice for Field Evaluation of Automotive Polish."

For produkter til profesjonelt bruk kan også erklæring i henhold til bilag 10 benyttes.

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

Erklæringen er fyllt ut av:

Bedriftens navn:	
Adresse:	
Kontaktperson:	Telefon:
e-mail	

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 10 Effektivitet – brukertest (K27)

Erklæringen gjelder produktet/produktsystemet:

Produktnavn:
Produktsystem:
Produsent:
Leverandør/importør:

Produktet er beregnet for:	☐ Profesjonell bruk ☐ Forbrukere
Type produkt:	
Produktet/produktene kan anvendes i følgende type vaskeanlegg:	☐ Automatisk børstevask ☐ Automatisk høytrykksvask ☐ Manuell vask ☐ Kombivask ☐ Annen vask: _____
Produktet/produktsystemet brukes til:	☐ Personbilvask ☐ Lastebilvask ☐ Båtvask ☐ Annen vask: _____
Dosering (g/liter bruksløsning): (dosering brukt under testforløpet)	
Anbefalt dosering: (anbefalt dosering på emballasjen)	Mai – september: Oktober – april:
Brukes produktet/produktsystemet i kombinasjon med andre kjemiske produkter?	☐ Ja ☐ Nei Dersom Ja, hvilke: _____
Har produktet/produktsystemet vært årsak til driftsforstyrrelser/anmerkninger i eventuelt vaskeanlegg og/eller renseanlegg?	☐ Ja ☐ Nei
Antall vasketilfeller produktet er testet under relevante forhold: (minimum 10 stk)	

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

Ved en helhetsbedømming av produktets/produktssystemets formål å rengjøre og/eller polere kjøretøy og/eller båter, ansees resultatet å være:

- Ikke tilfredsstillende
 Tilfredsstillende
 Svært tilfredsstillende

Erklæringen er fylt ut av:

Bedriftens navn:	
Adresse:	
Kontaktperson:	Telefon:
e-mail:	

Opplysningene baseres på erfaring fra følgende virksomhet:

Sted:	Dato:
Underskrift:	

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 11 Effektivitetstest spylervæsker (K21)

Erklæringen gjelder produktet/produktsystemet:

Produktnavn:
Produsent:
Leverandør/importør:

For å vise produktets funksjon/effektivitet stilles følgende krav til metoden søkeren velger for å dokumentere dette:

- 1) Testen skal være utført av minst 5 uafhængige brugere.
- 2) Hver bruger skal have brugt spylervæsken i minimum 2 måneder under relevante forhold før spørgeskemaet besvares.
- 3) Brugeren skal have erfaring med andre spylervæsker på markedet før testen udføres
- 4) Hvis produktet skal fortyndes af brugeren skal produktet testes i den dosering som står anbefalt på etiketten/emballasjen.
- 5) Resultatet skal bedømmes visuelt af brugeren

Produktet er testet under følgende betingelser:

Periode (dato) testen er foregået (minimum 2 mrd)	
Testpersonens tidligere erfaring med andre spylervæsker	☐ Ingen erfaring ☐ Erfaring med 1-2 andre spylervæskeprodukt ☐ Erfaring med 3 eller flere andre spylervæskeprodukter
Ved produkter som brugeren selv fortynder: Angiv dosering af produkt	
Resultatet ansees å være:	☐ Ikke tilfredsstillende ☐ Tilfredsstillende ☐ Svært tilfredsstillende.

Erklæringen er fyllt ut av:

Brugerens navn:
Adresse / virksomhed:

Ved endringer i produktets sammensetning skal det sendes en ny erklæring til Nordisk Miljømerking.

Bilag 12 Markedsføring av Svanemerkede bil- og båtpleiemidler

Vi bekrefter hermed at vi kjenner til reglene for bruk av det nordiske miljømerket Svanen i henhold til ”Regler for nordisk miljømerking” og vi forsikrer at markedsføringen av den/det Svanemerkede bil- eller båtpleiemiddelet skal gjennomføres i henhold til disse regler.

Vi bekrefter også å vi har kjennskap til innholdet i kriteriene for Svanemerking av bil- og båtpleiemidler.

Vi forsikrer at de innen vårt foretak som markedsfører de Svanemerkede bil- og båtpleiemidlene skal informeres om kriteriene for Svanemerking av bil- og båtpleiemidler samt ”Regler for nordisk miljømerking”.

Sted:	Dato:
Foretak:	
Kontaktperson:	Telefon:
Markedsføringsansvarlig	Telefon:

Ved skifte av personale skal en ny bekreftelse sendes til miljømerkingsorganisasjonen.

Bilag 13 Analyser og kontroll

1 Krav til analyselaboratoriet

Prøvetakingen skal utføres slik at prøvene blir representative. Analyselaboratoriet og/eller testinstituttet skal være upartiske og kompetente. Rådata skal finnes tilgjengelig for kontroll av miljømerkingsorganisasjonen.

Analyselaboratoriet skal oppfylle de almene kravene i EN 45001 eller ha en offisielt GLP-godkjenning (gjelder kun laboratorier for kjemiske analyser).

Søkeren står selv for dokumentasjons- og analysekostnadene.

Produsentens laboratorium kan godkjennes for å gjennomføre analyser og prøver dersom analyser og prøvetaking omfattes av kvalitetssystem ISO 9001 eller ISO 9002.

2 Økotoksikologiske testmetoder

Internasjonale testmetoder (OECD Guidelines for Testing of Chemicals, ISBN 92-64-1222144) eller tilsvarende metoder skal anvendes for dokumentasjon. Dersom tilsvarende metoder anvendes må disse vurderes av en uavhengig instans for å sikre at også resultatene er likeverdige. De relevante testmetodene som skal brukes en angitt nedenfor. Metodene finnes på:

http://puck.sourceoecd.org/vl=31948566/cl=20/nw=1/rpsv/periodical/p15_about.htm?jnlissn=1607310x

3 Akutt/kronisk akvatisk toksisitet

For akutt akvatisk toksisitet benyttes testmetode nr. 201, 202 og 203* i OECD Guide-line for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144) eller andre tilsvarende metoder.

For kronisk akvatisk toxicitet anvendes testmetoder nr 210*, 211, 215*, 229* i OECD's guidelines for testing of chemicals eller andre likeverdige testmetoder.

*Kommissionen har forbudt djurtest av ingredienser till kosmetiska produkter från mars 2009. För att bestämma akvatisk toxicitet gäller förbudet dock bara test med fisk (invertebrater ingår inte). Således ska OECD test guideline nr 203 (akut toxicitet – fisk), 210, 215 och 229 (kronisk toxicitet – fisk) till dokumentation av akut/kronisk toxicitet framöver inte kunna användas. Resultat av akut/kronisk toxicitetstest med fisk som är framtagna före mars 2009 kan dock fortfarande användas.

4 Bioakkumulering

For å få en forståelse om et stoff sin evne til å akkumuleres i organismer kan biokonsentrasjonsfaktor (BCF) for fisk eller fordelingsfaktoren oktanol/vann (P_{ow} eller K_{ow}) bestemmes.

Noen av følgende metoder skal ligge til grunn for bedømmingen: OECD 107, 117 eller 305, og klassifiseringen skjer i henhold til følgende:

Klassifisering	OECD 107 eller 117	OECD 305
Ikke bioakkumulerbar	$\log K_{ow} < 4,0$	$BCF < 500$
Bioakkumulerbar	$\log K_{ow} > 4,0$	$BCF \geq 500$

OECD:s testanvisning 107 kan ikke tillämpas på ytaktiva ämnen som har både fett- och vattenlösande egenskaper. Baserat på vad man vet i dag, måste det för sådana ämnen visas med en hög grad av säkerhet att de och deras nedbrytningsprodukter inte utgör någon fara för vattenlevande organismer i ett längre tidsperspektiv.

Datormodeller (så som BIOWIN) accepteras, men om resultaten av modellberäkningarna ligger nära gränsvärdena eller om Nordisk Miljömärkning har motsägande data, kan säkrare information krävas.

*Kommissionen har forbudt djurtest av ingredienser till kosmetiska produkter från mars 2009. Således ska OECD test guideline nr 305 (biokonsentrationsfaktor) till dokumentation av bioakkumulering framöver inte kunna användas. Resultat som är framtagna före mars 2009 kan dock fortfarande användas.

5 Aerob nedbrytbarhet

For å bestemme om et organisk stoff er lett nedbrytbart anvendes testmetodene 301 A-F i OECD Guidelines eller 310 i OECD guidelines for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144).

Andre vitenskapelige aksepterte metoder kan også benyttes. Testresultat fra slike metoder skal i tilfellet utarbeides av en upartisk instans.

6 Anaerob nedbrytbarhet

Anaerob nedbrytbarhet kan testes i henhold til ISO 11734, OECD 311, ECOTOC nr 28 (juni 1988) eller tilsvarende testmetoder. For at et stoff skal betraktes som anaerobt nedbrytbart i ISO-testen kreves > 60% nedbrytbarhet under anaerobe forhold under 56 dager (ECETOC nr 28, juni 1988), 60 dager (ISO 11734) og 60 dager (OECD 311).

Stoffer som ikke er tensider og som ikke finnes i DID-listen kan unntas fra krav om anaerob nedbrytbarhet om de ikke er giftige for vannlevende organismer ($E/LC50 > 10 \text{ mg/l}$), og er lett aerobt nedbrytbare og samtidig:

- har lav adsorpsjon ($A < 25 \%$) eller
- har høy desorpsjon ($D > 25 \%$) eller
- ikke er potensielt bioakkumulerbar

For bestemmelse av adsorpsjon/desorpsjon anvendes metode 106 i OECD Guidelines eller ISO CD 18749 "Water quality – Adsorption of substances on activated sludge"

7 Potensielt nedbrytbarhet

Før potensiell (inherent) nedbrytbarhet anvendes testmetode nr 302 (A till C) i OECD guidelines for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144). Før ett ingående emne ska betraktas som potensielt nedbrytbart ska det i testen oppnå minst 70 % mineralisering ($> 70 \%$ BOD/ DOC/COD reduksjon) etter 28 dager.

Andra vetenskapligt accepterade testmetoder kan också användas. Testresultaten från sådana metoder ska i så fall utvärderas av en opartisk instans.

8 (Potensielt) hormonforstyrrende stoffer

Ett (potensielt) hormonstörande ämne är ett exogent ämne eller blandning av ämnen som ändrar på funktionen(er) av det hormonella systemet och således förorsakar allvarliga hälsoeffekter hos en opåverkad organism, dess avkomma eller populationer.

Nordisk Miljömärkning räknar med alla ämnen som i EU anses vara (potensiellt) hormonstörande (kategorier 1, 2 och 3b: 'Category 1 - evidence of endocrine disrupting activity in at least one species using intact animals'; 'Category 2 - at least some in vitro evidence of biological activity related to endocrine disruption'; 'Category 3b - no data available'). Ifall det sker ändringar i EU:s listor, är det de senast oppdaterade rapporterna som gäller. De senaste rapporterna kan hämtas från http://ec.europa.eu/environment/endocrine/index_en.htm och Access databas där alla evaluerade substanser är listade, kan laddas ner på http://ec.europa.eu/environment/endocrine/strategy/short_en.htm.

9 DID-listen

DID-listen er en felles liste for EUs miljømerking og Nordisk Miljømerking. Listen er utarbeidet i samarbeid med interessenter fra både forbruker- og miljøorganisasjoner og industrien, og inneholder informasjon om giftighet og nedbrytbarhet for en rekke stoffer som kan tenkes anvendt til produkter innenfor det kjemisk/tekniske område. Stoffene som finnes på DID-listen er ikke et uttrykk for hvilke stoffer som finnes i miljømerkede produkter.

DID-listen kan ikke anvendes til dokumentasjon for toksisitet av de enkelte stoffer i forbindelse med klassifiseringsreglene. Her skal opplysninger fra sikkerhetsdatablad, litteratur eller råvareprodusent anvendes.

Den separate DID-listen kan rekvireres hos miljømerkeorganisasjonen eller via de respektive lands hjemmesider, se side 2. Den finns även på webbsidan för EU:s miljömärkning

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/ecolabelled_products/categories/did_list_en.htm

Om ett ämne inte finns på DID-listan ska metod på DID-listans del B användas:

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/ecolabelled_products/categories/pdf/did_list/didlist_part_b_sv.pdf

For disse kriterier gjelder DID-listen som er vedtatt i januar 2007 eller senere versjoner.

10 Unntak fra krav til analyser

Nordisk Miljømerking
Bil- og båtpleiemidler, høringsforslag versjon 5
Oktober 2011

Følgende stoffer kan unntas fra krav til analyser av akvatisk toksisitet, biologisk nedbrytbarhet og bioakkumulerbarhet.

- Stoffer med kort livslengde (< 1 h for analyse av potensiell bioakkumulerbarhet og < 24 h for øvrige tester). Nedbrytningsproduktene analyseres ved behov.
- Kjente miljøfarlige stoffer som står på myndighetenes lister.
- Stoffer som man ved hjelp av vitenskapelige referanser og resonnement kan dra sluttsats som er i analogi med testede stoffer.
- Høymolekylære stoffer (molekylvekt > 700, minste beregnede diameter > 9,5 Å eller lengde > 5,5 nm) unntas fra kravet til testing av bioakkumulerbarhet.